

PROGRAMA DE FORMACIÓ AMBIENTAL

Consell Comarcal de l'Alt Empordà
Àrea de Medi Ambient
Novembre 2020

Redacció del projecte

Helena Valent i Nadal

Figueres, 28 de novembre de 2020

INDEX

INTRODUCCIÓ.....	5
CAPÍTOL 1: EL PROGRAMA ECO-COMPETENTS	6
ANTECEDENTS	6
OBJECTE DEL CAPÍTOL.....	6
ÀMBIT TERRITORIAL I FUNCIONAL	6
<i>Criteris de planificació d'activitats de formació.....</i>	<i>6</i>
<i>Àmbit temàtic.....</i>	<i>7</i>
OBJECTIUS GENERALS	7
ESTRATÈGIA FORMATIVA.....	7
<i>En l'àmbit de l'educació reglada i de lleure.....</i>	<i>8</i>
<i>En l'àmbit de la formació continuada.....</i>	<i>8</i>
FUNCIONAMENT DEL PROGRAMA.....	8
<i>Adhesió i baixa del programa .....</i>	<i>8</i>
SERVEIS PER A CENTRES ESCOLARS	9
RECURSOS DEL PROGRAMA	10
<i>Eines d'intercanvi de coneixement .....</i>	<i>10</i>
<i>Recursos humans.....</i>	<i>10</i>
ESPAIS: EL TRIANGLE AMBIENTAL, EL TALLER, ESPAIS PÚBLICS MUNICIPALS.....	11
RELACIÓ DEL PROGRAMA AMB ALTRES ÀMBITS	12
<i>Interacció amb campanyes de sensibilització ambiental.....</i>	<i>12</i>
<i>Relació amb els serveis municipals.....</i>	<i>12</i>
<i>Relació amb altres programes ambientals.....</i>	<i>12</i>
<i>Relació amb els consell d'infants.....</i>	<i>13</i>
SEGUIMENT I MILLORA DEL PROGRAMA.....	13
COMUNICACIÓ DEL PROGRAMA	13
TANCAMENT DEL PROGRAMA.....	13
FINANÇAMENT DEL PROGRAMA.....	13
TEMPORALITZACIÓ	14
CAPITOL 2: FORMACIÓ PER A CENTRES ESCOLARS I LLEURE.....	15
OBJECTIUS DELS RECURSOS PEDAGÒGICS DEL PROGRAMA.....	15
<i>Objectius de la formació: aprenentatge vivencial i competències bàsiques.....</i>	<i>15</i>
<i>Objectius de sensibilització: canvis d'hàbits.....</i>	<i>15</i>
<i>Objectius de coneixement dels serveis municipals: Despertem ciutadans.....</i>	<i>15</i>
CAP A ON ANEM?.....	16
PROPOSTES DE TREBALL PER ALS CENTRES.....	17
<i>LA COL·LECCIÓ.....</i>	<i>17</i>
<i>AMBIENTALITZAR EL PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE.....</i>	<i>17</i>
<i>SERVEIS PER AMBIENTALITZAR L'ESPAI.....</i>	<i>18</i>
<i>PROJECTES TEMÀTICS.....</i>	<i>19</i>
<i>TUTORITZACIÓ DE TREBALLS DE RECERCA.....</i>	<i>20</i>
<i>ACTIVITATS PUNTUALS.....</i>	<i>21</i>
<i>DINAMITZACIÓ DE LES ACTIVITATS.....</i>	<i>21</i>
<i>1/ Pitu Tries.....</i>	<i>21</i>
<i>2/ Educadors interns del Triangle ambiental.....</i>	<i>22</i>

3/ Monitoratge específic per a activitats puntuals.....	22
4/ Projectes dinamitzats pels docents: formació.....	22
CAPÍTOL 3: FORMACIÓ CONTINUADA.....	23
OBJECTIUS ESPECÍFICS	23
ÀMBIT TEMÀTIC.....	23
ÀMBIT SECTORIAL	24
ESTRATÈGIES DE FORMACIÓ.....	24
<i>DOCENTS</i>	24
<i>ADMINISTRACIONS</i>	26
<i>EMPRESES</i>	27
CAPÍTOL 4. PRESENTACIÓ DEL PROGRAMA.....	29
OBJECTIUS DE LA PRESENTACIÓ.....	29
ACTIVITATS INCLOSES.....	29
PERÍODE DE LES ACTIVITATS DE PRESENTACIÓ.....	30
PRESSUPOST.....	30
ANNEXES	31
ANNEX 1: CONCURS DE DECORACIÓ CREATIVA	31
ANNEX 2: SOL·LICITUD D'ALTA O BAIXA DEL PROGRAMA.....	34

INTRODUCCIÓ

El programa “Eco-competents” és el marc a partir del qual es vehicularan les activitats formatives de temàtiques ambientals, liderades pel Consell Comarcal de l'Alt Empordà des del Centre d'informació i educació ambiental “El Triangle ambiental”.

La formació és un dels 5 pilars bàsics del Centre d'informació i educació ambiental en la mesura que considerem que **“el coneixement és allò que pot fer créixer el respecte de les persones cap a l'entorn i per tant influir en els canvis d'hàbits”**.

Cap de nosaltres pot viure aliè al nostre entorn, l'utilitzem, el disfrutem, hi convivim i en depenem. Però sovint en desconeixem una gran part. Tenim clar quina és la petjada que deixem en el nostre medi ambient? Sabem quins serveis ajuden a disminuir l'impacte de la nostra activitat en l'entorn? Els utilitzem correctament?

En un món amb canvis constants, la formació en temàtiques ambientals esdevé una necessitat en qualsevol període vital, des de l'aprenentatge dels més petits, a la formació continuada a nivell professional.

Per primera vegada, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà es proposa englobar en un mateix programa la formació en diferents àmbits de la societat:

- En l'estratègia pedagògica en el marc de l'educació reglada i de lleure, on es milloren les activitats i propostes pedagògiques de programes anteriors.
- En la formació a professionals, tant docents com professionals de diferents sectors econòmics de la comarca.
- En l'administració local: aconseguir que les persones implicades en la gestió municipal tinguin coneixement d'aquells aspectes ambientals que ens poden ser útils en l'execució de les seves tasques.

Aquest document és l'eix vertebrador a partir del qual es desenvoluparà el programa “Eco-competents”. S'estructura en diferents capítols: les generalitats del programa, l'àmbit de l'educació reglada i de lleure, i la formació continuada. Per a cadascun dels capítols es descriuen les propostes bàsiques que, a partir de la seva aprovació, es podran desenvolupar en projectes executius específics, reglaments o altres documents de planificació.

CAPÍTOL 1: EL PROGRAMA ECO-COMPETENTS

ANTECEDENTS

L'àrea de medi ambient del Consell Comarcal de l'Alt Empordà disposa, des de l'any 2004, de propostes d'educació ambiental dedicades als centres escolars de la comarca. La majoria d'elles, en el marc del programa Re-paper que fa finalitzar el mes de setembre de 2019.

D'altra banda, durant aquest període també s'han realitzat formacions puntuals sobre diferents temàtiques com la gestió de residus o la xerojardineria. Aquestes accions s'han adreçat a treballadors públics, docents, empreses i treballadors o professionals de la jardineria.

Per tal d'actualitzar les propostes a les noves necessitats formatives es va realitzar una valoració de l'anterior programa proposant la continuïtat d'algunes de les estratègies de formació i la necessitat de definir nous objectius i metodologies de treball per a un nou programa.

OBJECTE DEL CAPÍTOL

En aquest capítol del document es definiran les línies generals de funcionament del programa Eco-competents, deixant els aspectes i objectius pedagògics per als capítols següents.

ÀMBIT TERRITORIAL I FUNCIONAL

L'àmbit territorial del programa Eco-competents és la comarca de l'Alt Empordà, coincidint amb el de la majoria de serveis de l'ens comarcal.

Respecte l'àmbit funcional, s'amplia per tal de donar cabuda a més segments de població distribuïts en els següents sectors:

- Centres educatius d'educació reglada.
- Activitats i centres d'educació en el lleure.
- Administració pública.
- Sectors econòmics presents a la comarca: empreses de gestió de residus, empreses turístiques, hosteleria i gastronomia, sector comercial, polígons industrials, sector agrícola...

Criteris de planificació d'activitats de formació

El programa, que busca l'eficiència dels serveis públics, proposarà activitats amb els següents criteris:

- Un plantejament supramunicipal
- Responguin a la necessitat dels sectors econòmics cabdals a la comarca i amb més incidència ambiental.
- Sigui necessari per a la millora dels resultats dels serveis públics comarcals.
- Complementari a la oferta ja existent.

No està pensat per a oferir formacions específiques per a les necessitats d'una sola entitat o empresa. En tots els casos caldrà adaptar-se a aquella que més s'ajusti d'entre les formacions ofertes pel programa.

Àmbit temàtic.

El Triangle ambiental pretén treballar en tots els àmbits ambientals que siguin de competència comarcal o municipal. Cal recordar que neix amb la voluntat de complementar els serveis públics municipals i locals amb sensibilització, formació, participació, informació i recerca.

Per aquesta raó, les temàtiques que s'inclouran a les seves activitats de formació seran bàsicament:

- La gestió de l'aigua.
- La gestió dels residus.
- La transició energètica: eficiència energètica i les energies renovables.
- La protecció dels animals.
- La protecció de la biodiversitat i el paisatge.
- La mitigació i l'adaptació al canvi climàtic.

OBJECTIUS GENERALS

Com a programa de formació ambiental, "Eco-competents" té els següents objectius de caràcter general:

- Ser un referent en la formació ambiental de caràcter públic a la comarca.
- Oferir propostes pedagògiques i de formació en diferents àmbits.
- Coordinar-se amb les propostes pedagògiques privades de la comarca per tal de sumar esforços per a ampliar el ventall d'opcions formatives.
- Fomentar la formació ambiental als sectors socials i econòmics més importants de la comarca.
- Relacionar les accions de formació complementant altres iniciatives de sensibilització comarcals.

ESTRATÈGIA FORMATIVA

El programa ha de definir quines estratègies utilitzarà, per a cada segment de la població, per a assolir els objectius d'augmentar els coneixements de les persones en temàtiques ambientals. Per aquesta raó han de ser adequats per arribar a cadascun d'ells segons la seva realitat.

D'una manera general:

- Es tindran en compte els Objectius de desenvolupament sostenible (ODS).
- Es prioritzarà el coneixement dels serveis municipals i la seva incidència en l'entorn per tal de fomentar actituds cíviques i responsabilitat social i ambiental.
- S'utilitzaran canals de comunicació o transmissió de coneixements adequats a cada segment: a l'escola, amb formacions presencials o virtuals, a través de guies pràctiques...
- En tots els casos s'intentarà que l'aprenentatge pugui ser vivencial, dinàmic i d'utilitat pràctica per a cada participant.
- El centre neuràlgic de la formació serà l'edifici El Triangle ambiental, però es podran utilitzar altres espais per acostar la formació a la població.

En l'àmbit de l'educació reglada i de lleure

De manera específica, la formació ambiental del programa s'acostarà a la realitat dels centres educatius tenint en concepte l'aprenentatge de competències bàsiques i introduint propostes de treball en projectes.

D'altra banda, i atès que es considera l'educació en el lleure com un segon puntal educatiu de la nostra societat, també plantejarà activitats encarades al compromís ambiental i amb l'entorn als grups organitzats en l'àmbit de l'educació en el lleure, casals i colònies. L'estratègia per a desenvolupar aquestes activitats serà de d'incloure-les en el seu marc habitual de manera a introduir la vessant ambiental, si no s'ha fet, en els hàbits d'aquestes activitats.

En l'àmbit de la formació continuada

Qualsevol professional té la necessitat de posar-se al dia en els seus coneixements per a exercir la seva activitat. Els aspectes ambientals de cada sector sovint són aspectes transversals de la formació, tot i haver-se de tenir en compte en els protocols de treball com a hàbits diaris. En aquests casos l'objectiu específic del programa és fer conèixer la repercussió ambiental de les activitats, la seva dependència de l'entorn i donar eines per a fer canvis en l'estratègia de treball més sostenibles a les empreses i administracions .

Per tal de fer-ho possible l'estratègia de formació serà pràctica de manera a motivar als participants al canvi d'hàbits de treball i pensada en horaris i canals diversos que facilitin la participació a les activitats. D'altra banda, tindrà en compte la diversitat de necessitats dels diferents sectors econòmics de la comarca.

FUNCIONAMENT DEL PROGRAMA

Adhesió i baixa del programa

Per a participar al programa Eco-competents caldrà una adhesió prèvia. Aquesta es materialitzarà amb una sol·licitud i alhora caldrà assumir uns compromisos ambientals per a poder gaudir de les propostes i serveis del programa. El no compliment dels compromisos pot condicionar les possibilitats de gaudir de propostes gratuïtes del programa així com la permanència al mateix.

En tots els casos hi ha dues modalitats d'adhesió al programa: per a centres escolars o de lleure i per a empreses.

De centres escolars

L'adhesió al programa és un bon complement al programa Escoles verdes de la Generalitat de Catalunya. Les activitats que s'hi proposen poden ser introduïdes al Pla d'accions sostenibles de l'escola.

D'entrada, a l'inici del programa es considerarà que tots els centres escolars adherits a Re-paper quedaran automàticament inscrits a "Eco-competents". En el moment de la presentació del programa es donarà la possibilitat als centres de donar-se de baixa si ho volen.

Drets i deures d'estar adherit al programa Eco-competents:

- Els centres tindran dret a participar a les activitats puntuals organitzades pel programa de manera gratuïta si comuniquen, segons les bases de cada activitat, la seva participació.
- Accés a les activitats restringides de la col·lecció al web del programa.

- Prioritat en la inscripció d'activitats formatives que es realitzin des del Triangle ambiental.
- El centre haurà de tenir una persona de contacte responsable del programa i es comunicaran els canvis si aquesta varia.
- El centre haurà de col·laborar en ampliar la col·lecció d'activitats introduint una activitat anual.
- Haurà d'aprovar una política d'intencions i comunicar-la als alumnes amb els hàbits sostenibles de funcionament del centre. El programa els oferirà una proposta de document que caldrà que adaptin.
- Anualment haurà de fer una enquesta online sobre els funcionament bàsic del centre per temes ambientals(despesa d'aigua, energia, gestió de residus..) que trobarà al web en forma de formulari.
- El centre haurà d'introduir almenys tres activitats ambientals en el seu projecte pedagògic de centre.

El no compliment dels condicionants que suposen pertànyer al programa poden suposar la baixa del centre escolar d'Eco-competents. En tots els casos es regularà mitjançant un document específic.

D'altres usuaris (empreses, privats...)

L'adhesió al programa es realitzarà a partir d'un formulari d'adhesió. Tindrà una durada de tres anys i caldrà renovar després d'aquest període.

Quan una entitat estigui adherida al programa Eco-competents per tal de gaudir d'un nombre d'activitats gratuïtes i caldrà que:

- Aprovi una política ambiental de l'entitat amb el compromís d'incloure criteris ambientals als protocols de funcionament de l'entitat. Que la comuniqui als seus col·laboradors, treballadors... El programa en proposarà una bàsica que podran adaptar.
- Que inclogui, sempre que sigui possible, la seva participació en projectes ambientals a la comarca quan realitzi accions de responsabilitat social corporativa.
- Disposar d'una persona de contacte que coordini la formació ambiental a l'entitat i coneixi el programa.

SERVEIS PER A CENTRES ESCOLARS

En la mesura que els ajuntaments són els ens competents en el manteniment dels centres escolars del seu municipi. El programa Eco-competents pretén incentivar l'ambientalització dels centres educatius introduint millores i recursos per a facilitar la selecció dels residus, la disminució de despesa de l'aigua o l'energètica, la utilització d'energies renovables o la integració natural dels recintes escolars.

Per tal de poder dinamitzar des de l'àrea de medi ambient aquestes millores, els centres tindran a l'abast un sistema d'auditories ambientals senzill en format enquesta que, enviant-lo telemàticament permeti:

- Disposar d'idees de protocols de funcionament més sostenibles als mestres.
- Posar a l'abast dels tècnics la informació necessària sobre les oportunitats de millora de cada centre per a proposar-les als ajuntaments.

En el cas de necessitats conjuntes l'àrea de medi ambient del Consell Comarcal podrà proposar accions conjuntes d'ajuntaments interessats en la millora ambiental dels centres.

RECURSOS DEL PROGRAMA

Com a programa formatiu, Eco-competents disposarà de diferents recursos per a portar a terme activitats. Algunes d'elles amb entitat pròpia i altres relacionades o interaccionant amb altres accions de comunicació o sensibilització. La coexistència i relació entre diverses activitats es prioritzarà per tal de donar més força comunicativa a les accions.

Eines d'intercanvi de coneixement

Les propostes formatives i activitats proposades es vehicularan, de preferència, a través del web específic del programa (<http://educacio.mediambient-altemporda.org/>). Es trametran notificacions a les persones de contacte de cada entitat adherida.

El programa podrà posar a l'abast dels ens adherits la formació a través d'altres eines relacionades com plataformes de vídeo i programes de formació online.

Sempre que sigui possible, la totalitat o part de les formacions seran presencials per assegurar una metodologia de formació més vivencial i experimental que faciliti l'adquisició de coneixements.

Recursos humans

Per tal de portar a terme les activitats formatives es plantegen tres nivells de recursos humans que condicionen el funcionament de l'àrea de medi ambient del Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

- Nivell 1: Personal específic

El Triangle ambiental ha de disposar, com a mínim, d'un tècnic de direcció del centre que coordini, planifiqui i asseguri l'execució de l'activitat formativa i dos educadors ambientals.

Aquest personal mínim no estarà dedicat exclusivament en aquest programa, sinó que coordinarà i executarà tots els serveis de comunicació i campanyes de l'àrea de medi ambient, executarà el servei de compostatge casolà i en farà els assessoraments.

- Nivell 2: Tècnics de medi ambient especialitzats en els serveis comarcals

Els tècnics de l'àrea de medi ambient que realitzen el seguiment dels serveis ambientals són els millors coneixedors del seu funcionament i mancances derivades de a utilització d'aquest. També necessiten un feed-back per a detectar noves necessitats i oportunitats de millora.

Per això en l'àmbit formatiu la seva col·laboració serà cabdal en la formació i celebració de xerrades informatives a ajuntaments, i entitats adherides al programa i que siguin usuaris dels serveis. Es compta doncs, dins les seves funcions, amb la seva col·laboració en aquestes tasques.

- Nivell 3: Formadors externs

Per a poder disposar d'un mínim d'activitats formatives anuals es considerarà important la contractació de formadors externs per a executar les propostes. El fet de no tenir recursos humans amb dedicació exclusiva en aquesta tasca fa que sigui una obligació la contractació externa. D'altra banda, aquest tipus de contractació assegura la diversitat d'especialitat de formadors que faran que les formacions siguin de més qualitat.

Es comptarà doncs amb:

- Monitoratge per a visites i activitats al CTR i altres instal·lacions comarcals, o per projectes puntuals.
- Formadors específics segons la temàtica dels cursos oferts.

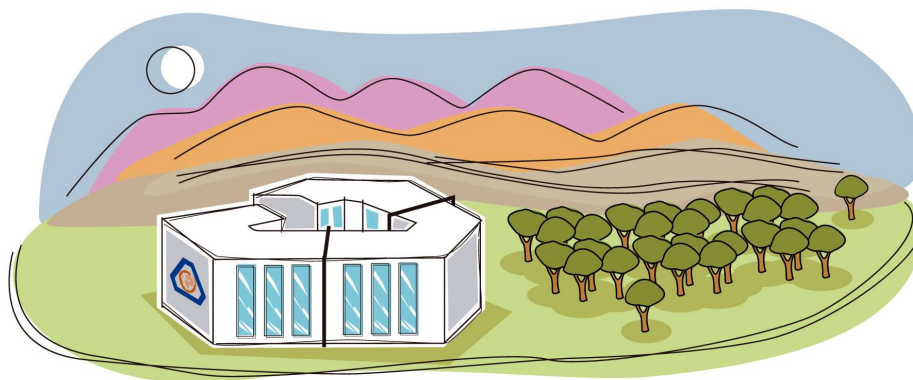
Espais: El Triangle ambiental, el taller, espais públics municipals.

Les activitats formatives es realitzaran en diferents espais, comarcal o municipals, i també caldrà tenir en compte un espai online per a formacions virtuals.

El Triangle ambiental:

Es tracta de l'edifici administratiu i d'educació ambiental del Centre de tractament de residus de l'Alt Empordà. Està situat a Pedret i Marzà.

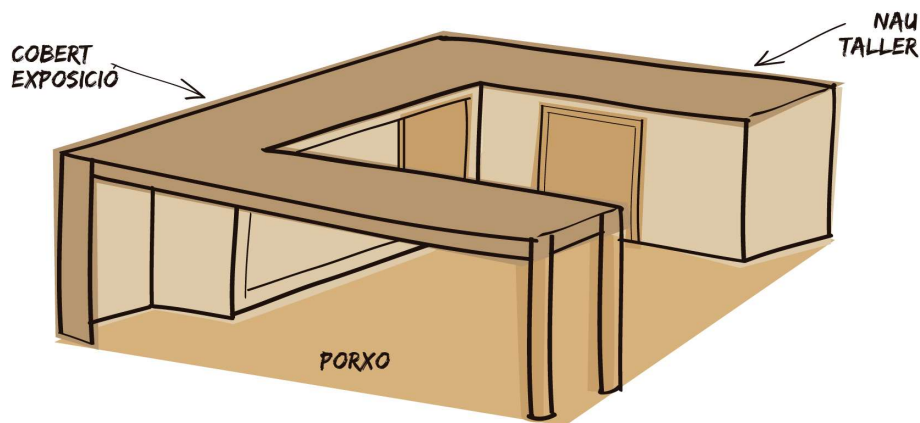
L'edifici disposa d'una sala d'exposicions, una sala de conferències i dues aules de formació amb elements de laboratori i tallers educatius.

El taller:

És un edifici annexa al Triangle ambiental i a la deixalleria comarcal que disposa d'espai i eines per a realitzar tallers de reparació i reciclatge de diferents tècniques: fusteria, electricitat, pintura, restauració, costura...

Compta també amb un petit espai d'exposició i "el Racó de la Residora" com a racó infantil de descoberta del reciclatge i prevenció de residus. Amb material de manualitats, punt d'intercanvi de contes i espais de treball adaptats.

Espais públics municipals

En alguns casos es pot facilitar l'assistència a la formació a la població de la comarca utilitzant locals municipals. La formació estarà condicionada al local i al material que s'hi requereixi.

RELACIÓ DEL PROGRAMA AMB ALTRES ÀMBITS

Interacció amb campanyes de sensibilització ambiental

L'objectiu de la formació és fer conèixer l'entorn i les problemàtiques ambientals relacionades amb els serveis, per tant podrà complementar campanyes de sensibilització relacionades amb aquests. Pot reforçar les campanyes en alguns àmbits concrets.

Relació amb els serveis municipals

La formació prioritzarà aspectes rellevants dels serveis públics ambientals i la seva incidència en l'entorn. Per això, l'estratègia utilitzada es basarà en accions de coneixement de la gestió municipal i els serveis municipals, la interacció amb els ens locals que els gestionen, l'exposició de problemàtiques de gestió... Tot això per a fomentar el comportament cívic i de responsabilitat social de la població.

“Del Coneixement a la implicació”

Per aquesta raó aquestes accions formatives estaran molt relacionades amb la informació ambiental dels serveis i les estratègies de govern obert i participació que han de regir la gestió dels serveis municipals.

Relació amb altres programes ambientals

Existeixen molt programes que fomenten els protocols i hàbits ambientals en diferents àmbits. El programa Eco-competents no vol ser un més, sinó que buscarà relacionar-se i ser complementari amb altres programes i iniciatives per tal de facilitar l'adhesió i els compromisos dels usuaris.

S'estudiarà la interacció amb el Programa escoles verdes del departament de Medi Ambient, l' Agenda 21 de l'Ajuntament de Figueres o Escoles per la sostenibilitat del Departament d'Educació. En relació a les empreses

adherides, es tindran en compte els requeriments dels sistemes de gestió ambiental en matèria de formació com la certificació ISO 14001 o EMAS.

Relació amb els consell d'infants

Es proposarà un projecte per a acostar els serveis públics als nens i nenes per tal d'incentivar la participació i el sentiment de pertinença. Aquest incentivarà també una continuïtat com la creació de consells d'infants.

SEGUIMENT I MILLORA DEL PROGRAMA

El programa entrarà en funcionament a partir dels recursos ja disponibles de l'anterior programa i anirà treballant per a introduir de mica en mica tots els projectes i accions noves.

Es redactarà una planificació anual de formació i activitats formatives que es divulgarà per tal que els possibles usuaris puguin planificar la participació. Aquest pla ha de comptar amb algunes activitats de continuïtat anual i altres puntuals segons les necessitats. Per a la planificació es tindran en compte la celebració de dies internacionals temàtics. El Pla tindrà en compte la temporalitat del curs escolar (set-juny).

Per a la valoració de cada activitat s'utilitzaran com a mínim indicadors de participació i valoracions qualitatives dels participants. Anualment es redactarà una memòria amb la valoració de les accions realitzades. Aquesta haurà d'incorporar objectius de millora del programa.

COMUNICACIÓ DEL PROGRAMA

El programa Eco-competents , per tal de fer conèixer les seves activitats, utilitzarà diverses estratègies:

- A través del web específic i els canals i xarxes socials relacionades amb l'àrea de medi ambient del Consell Comarcal de l'Alt Empordà
- Directament a les entitats adherides a través de correus a les persones de contacte designades.
- A través dels ajuntaments de la comarca amb un enllaç al seu web o tauler d'anuncis.
- A la premsa comarcal quan s'escaigui.

TANCAMENT DEL PROGRAMA

EL CCAE pot decidir el tancament de part o la totalitat del programa per diverses raons:

- A petició dels òrgans decisoris del Consell Comarcal de l'Alt Empordà.
- Perquè la memòria del programa i la valoració de les activitats ho proposi.
- Per no disposar de pressupost o recursos suficients per a portar-lo a terme.

FINANÇAMENT DEL PROGRAMA

El programa Eco-competents es liderarà des del centre d'informació i educació ambiental situat al CTR Alt Empordà. Aquest centre i els recursos relacionats es dedicaran a les activitats següents : informació de serveis ambientals, campanyes de sensibilització, formació ambiental, participació i recerca. Alhora fan el seguiment del servei de compostatge casolà.

El finançament del programa Ecocompetents es realitzarà doncs per diferents vies:

- Respecte als costos fixos de personal, canals habituals de comunicació... es finançaran amb les tarifes de les instal·lacions que s'inclouen al CTR Alt Empordà.
- Respecte a les despeses d'accions de formació planificades, es distribuïran entre els costos de comunicació dels serveis ambientals, quan s'escaigui, així com a través de la sol·licitud de subvencions específiques.

TEMPORALITZACIÓ

La proposta d'inici i presentació del programa "Ecocompetents" preveu que sigui mes de febrer de l'any 2021, un cop aprovat pel Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

A partir de la presentació es realitzaran una sèrie d'activitats als centres escolars durant el segon i tercer trimestre escolar:

- Distribució de cubells de recollida selectiva. De 120 litres a les escoles adherides.
- Concurs de costumització de cubells amb diferents modalitats.
- Presentació de les activitats de la col·lecció als centres escolars.
- Curs "Eduquem en el medi ambient" per a professors.
- Curs de formació a professors per a les visites al CTR i activitats de visita al CTR per primària i secundària.

El programa prepararà durant el 2021 la planificació pel curs 2021 a 2022.

CAPITOL 2: FORMACIÓ PER A CENTRES ESCOLARS I LLEURE

Aquest capítol tractarà dels objectius i la organització de les activitats de formació adreçades a infants i joves en el marc de l'educació reglada i de lleure.

Presentarà, d'una manera general, els recursos pedagògics que oferirà el programa en aquest àmbit, en quin format i com s'organitzen.

OBJECTIUS DELS RECURSOS PEDAGÒGICS DEL PROGRAMA

L'objectiu general de les propostes formatives als alumnes és el d'assolir un coneixement general del nostre entorn des del punt de vista ambiental. Aquest cal que permeti a cada individu decidir la seva contribució personal per a assolir una millora del medi natural que l'envolta i per tant de la seva qualitat de vida.

Objectius de la formació: aprenentatge vivencial i competències bàsiques

- Proposar activitats relacionades amb les competències bàsiques del currículum escolar per a cada nivell.
- Disposar d'un ventall d'activitats que permetin, de manera coherent, ambientalitzar els projectes educatius de centre.
- Dissenyar activitats que permetin l'aprenentatge a partir de la descoberta, l'experimentació i l'elaboració de propostes i conclusions.
- Posar en valor la competència científica com a capacitat per utilitzar el coneixement científic per identificar preguntes i obtenir conclusions a partir d'evidències, amb la finalitat de comprendre i ajudar a prendre decisions, sobre el món natural i els canvis que l'activitat humana hi produeix.
- Intentar que les activitats proposades, sobretot científico-tecnològiques, es relacionin amb almenys dos altres dels àmbits o assignatures del currículum.
- Facilitar el treball escolar per projectes facilitant la relació entre activitats o proposant projectes.
- Proposar material per a les activitats fàcilment editable i replicable i/o de préstec si s'escau.

Objectius de sensibilització: canvis d'hàbits

- Relacionar els conceptes apresos amb l'entorn familiar, escolar o individual de cada alumne.
- Incloure activitats que generin canvis d'hàbits en els contextos habituals de la comunitat escolar.
- Descobrir el poder de cada individu i la suma de tots els individus per a provocar canvis socials que encaminin la societat cap a un model més sostenible.

Objectius de coneixement dels serveis municipals: Despertem ciutadans

- Conèixer el paper de les administracions locals i les competències en relació a serveis amb incidència ambiental.
- Ser crític i contribuir en la millora dels serveis ambientals.
- Crear un canal de comunicació entre els alumnes i els responsables municipals que permeti el coneixement mutu i de col·laboració.
- Incentivar les sortides i treball a l'entorn escolar aprofitant dels recursos municipals i medi natural.

- Plantejar visites a les instal·lacions municipals i comarcals relacionades amb activitats pedagògiques de diferents modalitats.
- Reconèixer-se com un ciutadà essent conscient del que això implica.

CAP A ON ANEM?

Els objectius de desenvolupament sostenible de la UNESCO i que ha signat la Generalitat de Catalunya i l'emergència climàtica han fet que també en el marc de l'educació de qualitat s'estableixin objectius de treball i es fomenti l'adaptació dels currículums escolars.

En el marc de l'estratègia formativa del servei d'educació ambiental del Consell Comarcal de l'Alt Empordà es plantegen propostes per a treballar alguns dels 17 objectius de la UNESCO que coincideixen amb els serveis i línies de treballs de l'àrea de medi ambient.

El programa Eco-competents treballarà en l'assoliment d'aquest objectius i es centrarà sobretot en els següents per la seva relació directa amb els serveis comarcals de l'àrea de medi ambient:

OBJECTIU	SERVEIS DE L'ÀREA DE MEDI AMBIENT RELACIONATS
ODS 2 Fam zero Posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició i promoure l'agricultura sostenible	Promoció del producte local i de proximitat
ODS 6 Aigua neta i sanejament Garantir la disponibilitat d'aigua i la seva gestió sostenible i el sanejament per a tothom	Abastament d'aigua i gestió de l'aigua municipal.
ODS 7 Energia neta i assequible Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i neta per a tothom	Agència comarcal de l'Energia i clima: foment de l'eficiència energètica i energies renovables,
ODS 12 Consum i producció responsables Garantir modalitats de consum i producció sostenibles	Prevenió de residus
ODS 13 Acció climàtica Adoptar mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes	Pla d'adaptació al canvi climàtic de l'Alt Empordà
ODS 14 Vida submarina Conservar i utilitzar de manera sostenible els oceans, els mars i els recursos marins per al desenvolupament sostenible	Gestió de residus i valorització dels envasos de plàstic.
ODS 15 Vida terrestre Protegir, restaurar i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar sosteniblement els boscos, lluitar contra la desertificació, aturar i invertir la degradació de les terres i aturar la pèrdua de biodiversitat	Serveis de protecció dels animals, biodiversitat i paisatge.

PROPOSTES DE TREBALL PER ALS CENTRES

LA COL·LECCIÓ

Una de les eines que proposa el projecte Eco-competents i que té continuïtat respecte a l'anterior programa és : **La col·lecció**.

Aquesta eina és una base de dades amb activitats relacionades amb l'àmbit ambiental, classificades i amb possibilitat de recerca avançada per diferents filtres i també de votacions.

L'objectiu de l'eina és proporcionar idees d'activitats als docents per poder portar a terme a les aules. Aquestes activitats són de dos tipus:

1/ **Públiques**, i per tant seran visibles al web públic d'Eco-competents. Aquestes inclouen les activitats introduïdes pels centres i altres de diferents ens que sovint són enllaços a altres portals sobre les mateixes temàtiques. Les activitats públiques permeten reaccionar amb un "m'agrada".

2/ **Privades**, només accessibles per les escoles adherides al programa Eco-competents. Sovint són activitats dissenyades per l'àrea de medi ambient del Consell Comarcal i tenen adjunts els dossiers més específics de l'activitat, projecte o formació.

Aquesta base de dades es nodreix de:

- Activitats introduïdes per l'àrea de medi ambient del Consell Comarcal. En aquest cas hi trobarem activitats i dossiers pedagògics més detallats.
- Activitats d'altres ens o administracions que es troben a la xarxa. És l'àrea de medi ambient qui acostuma a posar-los de manera que sigui fàcil trobar l'enllaç de la proposta pedagògica i que el docent disminueixi els llocs de recerca de referència.
- Activitats que pugui introduir el Servei Educatiu de l'Alt Empordà, que també té accés a la base de dades.
- Activitats que inclouen les escoles i instituts adherits dels del "seu espai" i que són important per a fer un treball col·laboratiu per tal d'ajudar a tots els centres.

La filosofia de l'eina és la de col·laborar i facilitar la programació d'activitats als docents i per això fa falta que tots hi contribuïm.

El fet que la base de dades permeti votacions, permetrà la possibilitat de generar concursos i premiar els centres més actius al programa a través de concursos puntuals o anuals.

És aquesta eina que també es podrà utilitzar en el marc de l'educació en el lleure en la mesura que disposa de recursos pedagògics i activitats que es poden realitzar o adaptar en l'àmbit de les activitats com casals o colònies.

AMBIENTALITZAR EL PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

El projecte educatiu de centre (PEC) és un document que inclou els trets d'identitat del centre, els principis pedagògics, els principis organitzatius i el projecte lingüístic. En aquest document s'especifiquen els valors, els objectius i les prioritats d'actuació del centre, la concreció dels currículums que s'imparteixen i el tractament transversal en les àrees, matèries o mòduls de l'educació en valors i altres ensenyaments.

Les propostes del programa Eco-competents poden ajudar a treballar les propostes del PEC que tinguin en compte les temàtiques ambientals i que es proposin de manera evolutiva a tots els nivells. La seva base són les activitats de la col·lecció, que des de l'àrea de medi ambient es classificaran i proposaran per nivells educatius. Les activitats resten prou obertes per què els docents puguin adaptar-les a diferents nivells educatius dels proposats i en atenció a la diversitat.

En el mateix web del programa hi haurà diferents seccions temàtiques que ajudaran a treballar un tema ambiental i introduir les activitats al PEC. Els temes principals a l'inici del programa són: Gestió de residus, gestió de l'energia, canvi climàtic, biodiversitat i protecció dels animals.

Durant l'evolució del programa s'aniran proposant activitats amb l'objectiu de disposar de propostes per a tots els nivells educatius de cada àmbit ambiental. Així com s'ampliaran les temàtiques ambientals inicials.

Pel que fa a l'educació en el lleure, el programa podrà proposar centres d'interès ambientals per tal que s'incorporin en les propostes de casals i colònies.

SERVEIS PER AMBIENTALITZAR L'ESPAI

El centre té dos maneres de treballar els temes ambientals. L'aspecte pedagògic que ja hem tractat, però també l'adquisició d'hàbits sostenibles a l'escola.

Aquests suposen dues coses:

- Els hàbits no han de ser necessàriament lligats a una matèria, sinó que han de formar part de la filosofia d'escola. Això implica el convenciment de la comunitat educativa per aplicar-ho a totes les activitats.
- El centre educatiu ha de tenir recursos que facilitin els hàbits sostenibles i que ajudin i facilitin la prevenció i separació de residus, la disminució de la despesa d'aigua i energia, l'eficiència energètica, la utilització d'energies renovables, i la capacitat per comptabilitzar el sistema i poder-lo avaluar.

Amb la premisa que són els ajuntaments que tenen la competència de manteniment dels centres educatius, i la relació que té el Consell Comarcal amb els consistoris, el projecte preveu posar en marxa accions conjuntes de diferents municipis per millorar els serveis a l'escola.

Per aquesta raó, el programa disposa d'una eina al web que permet fer una auditoria exprés del centre, en forma de formulari, i que poden omplir els mateixos alumnes. La resposta anual d'aquest formulari suposarà una alerta de necessitats del centre que es traslladarà a l'ajuntament. Des del Consell Comarcal es promouran accions conjuntes per respondre a necessitats comunes dels centres, es redactaran projectes per a sol·licitar subvencions, etc...

És doncs una eina que es pot utilitzar:

- A nivell educatiu, perquè portarà una metodologia de tractament de dades que es pot estudiar amb els alumnes, i treure'n conclusions per fer canvis intern que depenguin dels hàbits de l'alumnat.
- A nivell informatiu cap als ens locals, per promoure millores sostenibles als centres de la comarca.

Aquesta proposta de serveis és important en el programa Eco-competents en la mesura que diferencia aquest programa de formació dels altres i posa en valor la tasca dels ens locals en el manteniment dels centres escolars, així com la relació d'aquests amb els consistoris.

PROJECTES TEMÀTICS

El programa de formació que plantejem treballarà també amb una base de projectes més amplis. Aquests projectes poden ser projectes existents i impulsats per altres administracions als quals el programa es pot adherir, o projectes propis.

Els projectes temàtics es caracteritzen per ser propostes pedagògiques que treballen estratègicament o globalment una temàtica ambiental. La majoria d'elles es treballen entre un trimestre o un curs escolar. I no es descarten projectes científics que suposin la recerca de dades per a fer un seguiment anual d'una temàtica ambiental que permeti valorar i treure'n conclusions en el temps.

El programa Eco-competents, en els seus inicis, treballarà amb dos projectes temàtics:

EURONET 50/50

Aquest és un projecte extern al qual l'àrea de medi ambient s'ha adherit per a poder treballar amb els centres educatius de l'Alt Empordà.

El concepte 50/50 va ser creat i provat per primera vegada a Alemanya, en els 90 del segle XX. L'objectiu era promoure activitats d'estalvi energètic a les escoles mitjançant la creació d'incentius econòmics. Els beneficiaris dels estalvis econòmics aconseguits eren tant les escoles com els administradors dels edificis escolars (autoritats locals en general):

- El 50% de l'estalvi econòmic obtingut gràcies a les mesures d'eficiència energètica adoptades per l'alumnat i el professorat es torna a l'escola a través d'un pagament financer;
- El 50% de l'estalvi econòmic és un estalvi net per l'administració local que paga les factures energètiques

Euronet 50/50 max és un projecte europeu que incentiva l'estalvi energètic en edificis públics a partir de l'aplicació de bones pràctiques en l'ús i la gestió de l'energia. La metodologia que es fa servir és el 50/50, que consisteix en introduir incentius econòmics a l'estalvi energètic aconseguit. L'ajuntament (que és qui paga les factures) i l'equipament signen un compromís on el primer es

compromet a retornar el 50% dels estalvis econòmics aconseguits i l'equipament es compromet a aplicar un conjunt de bones pràctiques i liderar el projecte.

Aquest projecte ha estat liderat per la Diputació de Barcelona entre els anys 2013 i 2016. Actualment la metodologia d'aquest programa s'utilitza per altres ens locals i l'Agència Comarcal de l'energia i clima per incentivar l'eficiència energètica als edificis municipals.

El projecte temàtic té una durada d'un curs escolar i s'ofereix a centres escolars de municipis on l'ajuntament realitza la comptabilitat energètica amb l'Agència comarcal de l'energia i clima. Algunes de les activitats del projecte estan dinamitzats per monitors o tècnics d'energia.

Despertem ciutadans: perquè treballar a l'entorn dels serveis públics?

Aquest projecte temàtic que està dissenyat dins el propi programa Eco-competents, té els objectius següents:

- Treballar el concepte de ciutadania i responsabilitat social
- Presentar el funcionament dels ajuntaments i els representants locals com a gestors dels serveis públics locals.
- Treballar de manera estratègica un servei àmbit temàtic ambiental per identificar punts de millores en les quals pot incidir l'ajuntament.
- Incloure la participació ciutadana com un aspecte essencial de la contribució dels ciutadans en el funcionament municipal i social.
- Tenir en compte en el projecte el servei comunitari com una experiència perquè els alumnes experimentin i protagonitzin accions de compromís cívic, aprenguin en l'exercici actiu de la ciutadania, i posin en joc els seus coneixements i capacitats al servei de la comunitat.

El projecte temàtic "Despertem ciutadans" es vehicularà al voltant de dos propostes de projecte:

1. La primera per a desenvolupar al cicle superior de primària o primer d'ESO. Amb l'objectiu bàsic de conèixer l'ajuntament i les seves competències i tractar més a fons un servei públic de caràcter ambiental. El projecte proposat desenvoluparà competències bàsiques de diferents matèries de currículum: medi social i natural, matemàtiques, llengua, valors ètics i artístics. Els docents podran fer variacions de la proposta inicial en funció de la seva metodologia de treball però requerirà una coordinació de les diferents matèries.
2. La segona proposta està plantejada per a nivells on es realitza, habitualment, el servei comunitari (3er i 4art ESO). L'objectiu de l'activitat serà, a més d'un repàs de les competències municipals, centrat en dos eixos:
  - a. La comunicació amb l'ajuntament i el govern obert amb les noves tecnologies. Una reflexió sobre com acostar el ciutadà a la gestió municipal.
  - b. L'associació com una forma social de col·laborar i fer créixer la societat en diferents àmbits: social, ambiental, cultural. Ens centrarem en com millorar els aspectes de la sostenibilitat i adaptació al canvi climàtic en diferents àmbits als quals no arriba l'administració.

El programa Eco-competents començarà a treballar la primera proposta als seus inicis per anar planificant i desenvolupant la segona més tard. Per a validar les propostes d'aquest projecte temàtic es realitzarà una prova pilot amb un o dos centres escolars de manera a ajustar-les amb els suggeriments dels docents.

TUTORITZACIÓ DE TREBALLS DE RECERCA

El Triangle ambiental, com a centre d'educació i informació ambiental té, com a línia estratègica de treball, el foment de la recerca. Aquesta es centrarà en activitats de cooperació en l'educació reglada a diferents nivells:

- **A nivell d'educació secundària i batxillerat**

Es planteja la continuïtat del servei actual amb la tutorització de treballs de recerca de batxillerat relacionats amb temàtiques ambientals tractades a l'àrea de medi ambient del Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

Aquesta activitat assegura:

- Un mínim de dues sessions amb un tutor addicional per a dirigir el treball que serà un tècnic de medi ambient específic de la temàtica del treball.
- La visita a instal·lacions comarcals associades al treball si s'escau.

- La proposta de treballs temàtics que poden ser útils als serveis ambientals que realitza l'àrea de medi ambient.
- **A nivell d'estudis universitaris i formació professional**

En aquest nivell educatiu, l'àrea de medi ambient continuarà amb la seva activitat d'acollir estudiants en pràctiques amb l'objectiu d'introduir-los en les dinàmiques de treball al nivell corresponent als estudis cursats.

Els plans de treball respondran tant a les necessitats d'aprenentatge de l'alumne, com al suport que en el moment de les pràctiques es necessiti a l'àrea de medi ambient. Dependrà doncs dels projectes i serveis en curs en el moment de les pràctiques.

Les pràctiques es vehicularan administrativament mitjançant convenis de col·laboració amb els centres educatius corresponents.

ACTIVITATS PUNTUALS

El programa Eco-competents plantejarà activitats puntuals que ajudin al coneixement i utilització de les eines del programa per part dels docents i centres escolars. La idea és que incrementin la motivació per a utilitzar les eines del programa per parts dels usuaris.

El plantejament de reptes ambientals pels centres escolars o de lleure poden ser de diferents naturaleses. Poden anar des de la simple presentació d'activitats a la col·lecció, votacions d'aquestes, concursos, participació en campanyes de sensibilització dels municipis en qualsevol de les seves fases...

Es planificaran anualment. La primera activitat consistirà en un concurs de decoració informativa amb la costumització de cubells de recollida selectiva. Formarà part de la presentació del programa i s'integrarà també en una campanya de foment de la recollida selectiva pel 2021.

DINAMITZACIÓ DE LES ACTIVITATS

El programa Eco-competents té com a objectiu que els coneixements i hàbits sostenibles siguin adquirits per tota la comunitat educativa. Per aquesta raó un dels objectius és que els mateixos docents adquireixin els coneixements per dinamitzar les activitats. Per això es plantejaran diferents activitats de formació continuada (veure capítol següent).

En funció de les activitats el programa proposarà diferents tipus de dinamitzadors :

1/ *Pitu Tries*

En Pitu Tries és el personatge creat l'any 2003 per l'àrea de medi ambient amb l'objectiu de vehicular els missatges de campanyes relacionats amb la gestió sostenible dels residus. El personatge ha anat evolucionant durant els seus anys d'existència i actualment té dues funcions:

- Dedicar-se a accions de sensibilització per a infants.
- S'introdueix als suports gràfics de campanya per interpell·lar els infants en els suports gràfics a la població en general.

Una de les accions fetes per en Pitu Tries és la de formació amb campanyes com Bricotries, on ensenyava a reutilitzar o en documentals en vídeo on explicava el funcionament de l'abocador comarcal.

Aquesta és la vessant del personatge que es desenvoluparà en el programa eco-competents, i en el cas dels infants, serà una de les figures clau per a transmetre conceptes d'aprenentatge a partir de diferents suports.

El personatge disposa d'un perfil a les xarxes socials i aquest tipus de comunicació digital es desenvoluparà per fer-lo més accessible als nens.

D'altra banda, en el marc de la prevenció de residus acompanyarà al personatge la Residora, veu de la consciència i promotora de la reutilització.

2/ Educadors interns del Triangle ambiental.

L'àrea de medi ambient disposa de dos educadors ambientals amb diferents funcions, una d'elles és la de donar suport a actuacions i tallers proposats a les escoles. En el programa eco-competents aquests educadors prendran més rellevància i podran executar o dinamitzar algunes de les propostes pedagògiques que per la seva naturalesa no puguin realitzar els docents.

3/ Monitoratge específic per a activitats puntuals.

La insuficiència de mitjans propis fa que sovint, en algunes de les formacions, calgui la contractació externa de monitors per a la seva dinamització. És el cas de l'execució de visites al CTR, a la deixalleria o altres activitats organitzades per l'àrea de medi ambient.

En aquests casos es comptarà amb monitors externs, contractats específicament per a realitzar les activitats i amb la formació adequada per portar-les a terme.

4/ Projectes dinamitzats pels docents: formació

La majoria de propostes pedagògiques del programa estan pensades per portar a terme directament pels mestres i professors. Disposen de la informació i documentació suficient per a donar pautes al docent de la seva tasca.

A banda, el programa eco-competents realitzarà formació específica als docents de dos tipus:

- Obligatòria en el cas de les activitats on el professorat hagi de dinamitzar grups de treball. Com és el cas de les visites al CTR.
- Voluntària en el cas de convocatòries de formació específiques on es formin amb els coneixements bàsics que facilitin la dinamització de les activitats. Per exemple al formació "Eduquem en el medi ambient" iniciada el 2020.

CAPÍTOL 3: FORMACIÓ CONTINUADA

La formació continuada és una nova proposta de formació de l'àrea de medi ambient que respon a necessitats detectades els darrers anys per part de diferents col·lectius professionals. L'educació i formació ambiental s'ha centrat els darrers anys en les etapes escolars per a fomentar una població adulta amb coneixements suficients per a escollir els hàbits sostenibles. Tanmateix, i amb el pas d'una generació, escara es detecten mancances de coneixements en l'edat adulta que porten cap a un percentatge de població elevat que encara no ha adquirit els hàbits ambientalment sostenibles respecte els serveis públics. Cal doncs treballar en una formació a adults, continuada, i que respongui a les qüestions i dubtes de la població respecte a aquests temes.

En aquest sentit ja s'han realitzat algunes actuacions els darrers anys com:

- Jornades de xerojardineria per a professionals de la jardineria.
- La gestió de residus per empreses.
- Formació a responsables de deixalleries.
- Formació a personal de càmpings sobre el reciclatge.
- Formació a mestres en el curs "Eduquem en el medi ambient"
- Formació als mestres acompanyants de les visites i activitats del CTR.
- Cursos de cuidador d'animals a voluntaris de la protectora d'animals i altres centres d'acollida de gossos.
- Normativa respecte a la protecció animal a secretaris d'ajuntaments.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Els objectius del programa Eco-competents respecte a la formació continuada són:

- Arribar a diferents sectors professionals amb presència important a la comarca.
- Incentivar canvis en els protocols de treball en les empreses motivats pel coneixement del funcionament dels serveis relacionats amb els recursos naturals.
- En el cas de les professions relacionades amb l'educació la dotació de coneixements relacionats amb el medi ambient:
  - Per tal d'incorporar la vessant sostenible als funcionament del centre.
  - Per a dinamitzar projectes i activitats relacionats amb temàtiques ambientals. Sobretot els de la col·lecció.
- Disposar de formació continuada pel personal de les administracions locals respecte als serveis públics ambientals així com de les normatives relacionades amb la gestió d'aquests i de l'entorn.
- Incentivar els canvis d'hàbits de la població relacionant diferents centres d'interès de lleure o aficions amb els seus aspectes ambientals.

ÀMBIT TEMÀTIC

L'àmbit temàtic de la formació continuada és el mateix del Programa Eco-competents, totes les temàtiques ambientals, incidint prioritàriament en aquelles relacionades amb les competències dels ens locals: gestió de residus, de l'aigua, de l'energia i la protecció del paisatge i la biodiversitat.

ÀMBIT SECTORIAL

El sectors econòmics, empresaris o professionals als quals es dirigirà el programa es poden classificar en tres:

- Docents: Mestres, professors, monitors, educadors en el lleure...
- Administracions: Personal tècnic i executiu i càrrecs electes.
- Empreses: personal directiu, tècnic o executiu dels sectors més rellevants presents a la comarca: gestió de residus, turisme, restauració, polígons industrials...

ESTRATÈGIES DE FORMACIÓ

La formació continuada ha de tenir en compte l'horari i calendari professional dels diferents sectors per tal de facilitar la participació a la formació.

La formació, de la mateixa manera que en l'àmbit escolar, es considera més eficaç si és una proposta vivencial, que implica interacció amb els participants, descoberta i visites. Per aquesta raó es prioritzaran formacions i trobades presencials.

Tanmateix, i tenint com a base l'aprenentatge que ha suposat el treball durant la pandèmia de covid-19, es tindrà en compte el desenvolupament d'una estratègia formacions en línia i quan la temàtica ho permeti.

DOCENTS

Mestres i professors

L'estratègia formativa dels docents respon a dues necessitats:

- La formació dels docents és que tinguin coneixements suficients per a dinamitzar les propostes pedagògiques ambientals, així com adaptar-les als seus alumnes en funció de la diversitat de necessitats dels grups.
- L'aprenentatge de tallers i activitats incloses en les visites d'instal·lacions ambientals de manera a poder treballar en petits grups d'alumnes i fer més àgil i eficient l'aprenentatge experimental dels alumnes.

La formació podrà ser amb dos formats i sempre tindrà en compte els horaris escolars:

1. Formació presencial amb activitats vivencials: És important treballar en la formació als docents amb dinàmiques semblants a les proposades a les activitats pedagògiques. Aquest format inclourà una part més teòrica i de resolució de dubtes sobre serveis públics ambientals o coneixements de medi natural segons la temàtica de la formació.
2. Formació online: Aquesta formació es planteja com a suport de treball als docents alhora de preparar els temes o projectes de treball pels seus alumnes. Tant a mode de recordatori si han assistit a una formació com per a iniciar-se en algunes temàtiques ambientals proposades. Aquesta formació estarà inclosa al canal de Youtube de l'àrea de medi ambient, en alguns casos públics i altres amb accés privat.

Es considera també formació als docents els dossiers per al mestre/professor que inclouen les activitats pedagògiques del programa que , com a proposta, tenen una certa complexitat.

Eduquem en el medi ambient

El curs de base per a mestres del qual ja s'ha fet una prova pilot al 2020 és "Eduquem en el medi ambient"

Objectiu del curs és dotar als participants dels coneixements bàsics relacionats amb temàtiques ambientals relacionades amb els serveis comarcals de medi ambient i estratègies per a introduir-los en les propostes pedagògiques en l'àmbit escolar.

Es proposa una formació de 20 hores amb tres parts diferenciades:

1. Quatre sessions de dues hores on es tractaran tres temàtiques ambientals: gestió de residus, gestió energètica i energies renovables i protecció dels animals.
2. Una sessió de visita al centre de tractament de residus de 4 hores incorporant els tallers relacionats amb la visita per a alumnes d'educació primària.
3. Una part de treball pràctic a realitzar per grups de màxim 4 persones d'una durada de 6 hores.
4. Una sessió de cloenda de 2 hores per a la presentació de treballs als participants.

El programa bàsic és el següent i podrà variar en funció de l'evolució de les propostes del curs:

SESSIÓ	PROGRAMA PER TEMÀTIQUES
1	<ul style="list-style-type: none"> • La gestió dels residus <ul style="list-style-type: none"> ◦ Prevenció, reutilització, reciclatge de residus. És el mateix? ◦ Recollida selectiva: com i perquè?
2	<ul style="list-style-type: none"> • La gestió dels residus <ul style="list-style-type: none"> ◦ Deixalleria: residus especials, voluminosos, roba

	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Compostatge casolà
3	<ul style="list-style-type: none"> ● L'Energia i energies renovables <ul style="list-style-type: none"> ◦ Eficiència energètica: economitgem energia a l'escola i a casa. ◦ Energies renovables
4	<ul style="list-style-type: none"> ● La protecció dels animals, la biodiversitat i el paisatge. <ul style="list-style-type: none"> ◦ Tinença responsable d'animals domèstics. ◦ Biodiversitat i canvi climàtic
5	<ul style="list-style-type: none"> ● Visita al CTR i tallers de residus
6	<ul style="list-style-type: none"> ● Treball pràctic en grups (treball personal)
7	<ul style="list-style-type: none"> ● Sessió de cloenda i presentació dels treballs

Cadascuna de les sessions es tractaran diferents temàtiques ambientals amb l'objectiu d'aprendre els conceptes bàsics i clarificar dubtes dels participants.

El desenvolupament de la sessió es divideix, de manera general, amb tres parts:

- Introducció i coneixements inicials bàsics.
- Activitats, tallers o experiències per a treballar en grups posant a la pràctica propostes pedagògiques relacionades amb el tema de la sessió.
- Debat de la idoneïtat de les propostes, pluja d'idees per a l'adaptació de les propostes a diferents nivells i conclusions.

Monitors en el lleure

En el cas de l'educació en el lleure i de professionals dinamitzadors de grups infantils i juvenils, una formació continuada en l'àmbit ambiental és important per a dues raons bàsiques:

- Per tal que introdueixin criteris ambientals a les activitats que proposen en els seus àmbits.
- Perquè es realitza alhora una tasca de sensibilització en aquest col·lectiu, sovint jove, i amb capacitat per a transmetre hàbits sostenibles al seu entorn. Val a dir que molts dels grups de lleure ja tenen una sensibilitat ambiental elevada.

La formació continuada podrà ser:

- Inclosa en els cursos de monitors col·laborant amb els organitzadors d'aquests amb una sessió específica de medi ambient.
- A partir de cursos específics, jornades de convivència, activitats de treball conjunt i col·laboratiu entre grups diferents.

ADMINISTRACIONS

Dins de la formació continuada i com a necessitat a cobrir de manera supramunicipal, hi ha la de les persones relacionades amb els ajuntaments.

Les condicions de treball canvien constantment en l'àmbit dels serveis ambientals, tant des del punt de vista jurídic com tecnològic. S'introdueixen noves estratègies de realitzar els serveis públics sempre amb la finalitat de millorar-lo cara als usuaris i tenir resultats més sostenibles des del punt de vista econòmic i ambiental.

Cal que el personal dels ajuntaments i el relacionat amb els serveis municipals sigui competent.

L'estratègia formativa que es proposarà serà a partir de jornades i cursos presencials o telemàtics. Es prioritzarà el format presencial i a ser possible que inclogui dinàmiques grupals o visites a instal·lacions que facin més vivencial l'aprenentatge i facilitin la comprensió.

Anualment el programa haurà de definir, segons les novetats i necessitats dels serveis, almenys:

1. Una jornada de formació a càrrecs electes.

2. Una jornada de formació per a tècnics (de medi ambient , de serveis o serveis jurídics)
3. Una formació per a personal amb tasques relacionades amb l'execució dels serveis municipals (agutzils, personal de neteja, persona de recollida...). Aquest personal podrà ser directe o bé formar part d'una empresa contractada externament. Cal valorar també la possibilitat d'incloure la formació ambiental en contractacions de pràctiques en empresa per part dels ens locals de la comarca.

EMPRESES

Aquest és un tipus de formació sense massa precedents a la comarca, tant sols realitzada puntualment arrel de campanyes de sensibilització.

L'estratègia formativa en aquest àmbit s'haurà d'estudiar de manera específica amb la col·laboració d'altres àrees de treball del Consell Comarcal per tal de:

- Ajustar-se a les necessitats del teixit empresarial dominant a la comarca.
- Incloure la formació ambiental en projectes organitzats directament per a cada àmbit de treball com a col·laboració.
- Assolir l'objectiu que les empreses incorporin protocols sostenibles al seu funcionament diari, incidint en aquells relacionats amb la utilització dels serveis públics.
- Disposar d'un "feed-back" de les empreses i les seves necessitats per a la millora dels serveis públics.
- Incloure l'adaptació al canvi climàtic i els impactes d'aquest com a eix bàsic de les temàtiques de la formació continuada .

- Tenir en compte la formació ambiental a professions que transmeten missatges als seus clients: guies turístics, educadors ambientals, dinamitzadors d'equips o grups...

Estratègicament serà important en incidir en les empreses que tenen una relació directa amb els serveis municipals de gestió de l'aigua i dels residus. Així com a aquelles que tenen rellevància des del punt de vista de demanda energètica. D'altra banda, i per a totes les empreses ubicades a prop o que treballen en espais naturals, la protecció de la biodiversitat també és un dels aspectes que requerirà formació específica.

Tipologia de formació proposada:

En aquesta casos, la formació que es planteja és temàtica i segons els sectors econòmics. La valoració de les formacions realitzades fins avui així ho aconsella. Per aquesta raó es plantegen dos tipus de formacions:

- Formació integrada en altres propostes formatives organitzades per altres entitats: En aquest cas es farà recerca de col·laboracions per a sessions específiques ambientals. Aquestes estaran preparades amb antelació per àmbits temàtics i tindran una durada màxima de dues hores. Les entitats interessades en incloure-les hauran d'escollir les sessions que més s'ajustin al seu programa. Aquestes propostes estaran relacionades amb els serveis públics ambientals i les realitzarà un tècnic intern del Consell Comarcal.
- Formació específica per sectors: En format jornada, ponència o curs de diferents durades. La formació proposada directament per Eco-competents es realitzarà de preferència a l'edifici El Triangle ambiental, tot i no descartar altres edificis públics en funció de les necessitats i sectors. Aquestes es realitzaran amb ponents amb coneixements específics que poden ser externs al personal del Consell Comarcal.

Anualment es plantejarà com a mínim una proposta de formació en l'àmbit empresarial liderada pel centre d'educació i informació ambiental. La resta de formacions realitzades es comptabilitzaran segons la demanda i els recursos dels quals es disposi.

CAPÍTOL 4. PRESENTACIÓ DEL PROGRAMA

OBJECTIUS DE LA PRESENTACIÓ

El programa Eco-competents i les seves propostes pedagògiques es presentarà als ajuntaments i centres escolars una vegada aprovat pel Consell Comarcal.

Els objectius de la presentació són:

- Fer conèixer als ajuntaments el nou programa de formació i incidir en la part del programa que està relacionat amb l'ens local i el seu paper.
- Fer conèixer als centres educatius el programa que substitueix el programa anterior (Re-paper) i les novetats que suposa el nou programa.
- Actualitzar les dades de contacte de les persones dels ajuntaments i centres educatius que tindran relació amb el programa i el seu seguiment.
- Incentivar la descoberta de les activitats del web a "la col·lecció"
- Promoure la inclusió d'activitats a la col·lecció.

ACTIVITATS INCLOSES

La presentació del programa Eco-competents es realitzarà en els dos àmbits sectorials més importants en els quals el programa començarà a treballar. Fins que no es disposi de l'Edifici del centre d'Educació i informació ambiental al CTR no es podrà desenvolupar el programa en la seva totalitat. Tanmateix, es treballarà per a iniciar les propostes en l'àmbit dels centres escolars i tenint en compte les possibilitats de la pandèmia del covid-19.

1. Presentació als ajuntaments:

La presentació als consistoris es farà en una sessió ordinària del Consell d'alcaldes.

Un cop presentat a la sessió i aprovat pel Ple del Consell Comarcal es faran dues accions:

- Es passarà la presentació del programa per mitjans telemàtics als regidors de medi ambient, ensenyament i joventut.
- S'establirà una reunió amb els ajuntaments que disposin dels seus propis programes amb objectius compartits per acordar col·laboracions.
- Es farà una enquesta inicial als municipis de menys de 5.000 habitants sobre els projectes i manteniment dels centres escolars (només en l'àmbit ambiental).
- Es buscaran dos o tres municipis per realitzar una prova per a desenvolupar el projecte "Despertem ciutadans".

2. Presentació als centres escolars:

Els centres escolars estan en contacte amb l'àrea de medi ambient en la mesura que ja utilitzen algunes de les propostes pedagògiques d'aquesta. Sobretot les visites al CTR.

Es presentarà el nou programa Eco-competents amb les següents accions:

- Es sol·licitarà una reunió amb Servei Educatiu de l'Alt Empordà per tal que vehiculi la comunicació de la proposta a través de les seves reunions.
- Es farà enviar via telemàtica la informació als equips docents.

- Es presentarà el primer concurs del programa: Concurs de “Decoració informativa” on es dotaran els centres amb tres cubells de 120 litres de reciclatge (paper, envasos i FORM). El concurs consistirà en dissenyar la informació de què cal posar a cada fracció i costumitzar els cubells per tal que motivin a utilitzar-los. (veure les bases a l’annex).
- Es recordarà les activitats del programa als equips directius al juny 2021 per tal de permetre que els centres puguin planificar les activitats.

Per a tots els usuaris, s’adaptarà el web de l’anterior programa introduint totes les pàgines i informacions referents al funcionament d’aquest. A data d’avui ja hi ha part d’aquesta acció feta, mancarà fer unes adaptacions suplementaries.

PERÍODE DE LES ACTIVITATS DE PRESENTACIÓ

La presentació del Programa es farà després d’ela seva aprovació al Consell Comarcal de l’Alt Empordà, entre els mesos de febrer i juny del 2021. Caldrà concretar les dates en funció de les restriccions de la pandèmia del covid-19.

PRESSUPOST

El pressupost de la posada en marxa i presentació del programa Eco-competents és de:

Concepte	Pressupost
Adaptació del web actual	3.000,00€
Adhesius del logotip i disseny logotip	1.250,00 €
Despeses del concurs de decoració informativa	9.875,00 €
TOTAL	14.125,00€

El finançament del concurs és majoritàriament a càrrec de la partida de comunicació ingressada per Ecoembes a la recollida selectiva. Pel que fa a la resta de material i accions es financen amb les partides de 2020 de campanyes d’educació ambiental.

ANNEXES

ANNEX 1: CONCURS DE DECORACIÓ CREATIVA

BASES ESPECÍFIQUES DEL CONCURS DE DECORACIÓ INFORMATIVA DELS CONTENIDORS

Antecedents

El programa eco-competents dins les seves línies estratègiques promou activitats educatives i lúdiques als centres escolars relacionades amb temàtiques ambientals. En alguns casos aquestes formen part de campanyes de sensibilització.

En relació amb la campanya de foment de la recollida selectiva actual, en la que s'informa als usuaris dels contenidors quins residus es dipositen a cadascun, també es vol fomentar la participació dels alumnes en les propostes informatives i motivadores per a incentivar el reciclatge. Després de moltes campanyes realitzades des de l'àrea de medi ambient i molts dissenys associats, en aquest cas també es planteja la participació com a font d'inspiració per a properes accions de comunicació.

Per aquesta raó es dotarà els centres escolars de bujols de 120 l. de recollida selectiva i es proposarà un concurs de decoració informativa dels contenidors per a fomentar el reciclatge.

1) Objecte

L'objecte del Concurs és recollir les millors propostes de disseny de suports gràfics (cartells adhesius..) relacionats amb la informació dels residus que es dipositen a cada contenidor i la decoració dels mateixos cubells per a fomentar la seva utilització.

Atès que es tracta d'un concurs, s'atorgarà un premi en espècie als centres guanyadors del concurs comarcal de decoració informativa de contenidors de recollida selectiva.

Hi podran participar tots els centres educatius de l'Alt Empordà, amb una participació per centre.

2) Categories del concurs

S'estableixen 4 categories de participació en el concurs:

- F1. Paper i cartró
- F2. Envasos lleugers
- F3. Fracció orgànica
- F4. Conjunt de contenidors

3) Règim Jurídic del concurs

Aquest Concurs té caràcter exclusivament administratiu i les seves bases és regiran per la Llei 38/2003, General de Subvencions i pel Reial Decret 887/2006, de 21 de juliol, amb el qual s'aprova el Reglament de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, General de Subvenciones. Pel fet de participar-hi, cada concursant accepta i entén que queda sotmès expressament al que estableixen aquestes Bases i la Llei 38/2003, General de Subvencions.

El Concurs es podrà declarar desert si a judici del Jurat no hi ha cap projecte que respongui adequadament a les bases que estableix aquesta Convocatòria.

Queda específicament establert que el Consell Comarcal de l'Alt Empordà no estarà compromès a finançar accions posteriors que es puguin derivar dels projectes que hagin estat seleccionats per aquest Concurs, més enllà d'allò establert en aquestes Bases.

4) Característiques dels treballs a presentar

Per tal d'informar als usuaris dels contenidors i animar-los a utilitzar-los els alumnes hauran de fer el disseny de la informació i decoració dels bujols de 120 litres que es portaran als centres educatius. El disseny de la informació ha de permetre posar-lo en el contenidor o al costat, sempre i quan s'identifiqui amb el contenidor corresponent. La decoració del contenidor ha de pretendre motivar a utilitzar-lo i s'ha d'aplicar sobre el contenidor. Ambdues accions han de tenir relació.

El centre escolar que participi presentarà una fotografia dels contenidors de 120 litres de recollida selectiva decorats i el disseny de la informació de cada contenidor en pdf. Caldrà enviar-ho en un formulari que es trobarà a la pàgina web del programa Eco-competents.

El jurat podrà anar a veure in situ els contenidors decorats si ho creu convenient.

Els treballs presentats hauran de ser inèdits (inclòs internet).

5) Partida pressupostària

La dotació econòmica per aquests premis anirà a càrrec de l'aplicació pressupostària de despeses 45162122710 "Recollida selectiva".

6) Requisits dels participants

S'estableixen dues categories de centres participants: educació primària i educació secundària.

Hi podran participar tots els centres d'ensenyament de l'Alt Empordà adherits al programa Eco-competents (el mateixos que estaven adherits a Re-paper). També aquells que estiguin en tràmits d'adhesió al programa.

7) Presentació de projectes

La presentació dels projectes dins el termini establerts es podrà fer:

- Omplint el formulari del concurs a la pàgina Web del programa Eco-competents al [menú Eco-competents/concursos](#).
- Per registre d'entrada a les dependències del Consell Comarcal (C/ Nou, 48 - 17600 Figueres). Amb la documentació en paper.

El termini de presentació de cartells finalitza el dia **dilluns 26 d'abril de 2021**. No s'admetran treballs presentats fora de termini.

8) Jurat

El Jurat del concurs estarà format per cinc membres: dos representants del Consell Comarcal, un tècnic de l'àrea de medi ambient i dos representants de l'àmbit d'ensenyament.

9) Procediment

Els criteris de valoració tindran en compte:

1. l'originalitat,
2. la qualitat tècnica i artística,
3. la concreció i la informació més completa.
4. i l'adequació i idoneïtat del missatge tramés.

Sempre tenint en compte: la referència als residus i l'enfocament positiu ("si ho fem junts..." millor que "si no ho fem..."). L'enfocament positiu es refereix també a les imatges utilitzades (evitar animals morts, calaveres, etc). Atès que hi han dues categories de participants, en la valoració de la qualitat tècnica i artística es tindrà en compte l'edat del(s) l'autor(s).

10) Adjudicació del premis

Per a cada categoria del concurs (F2 a F4) hi haurà un premi per als participants d'educació primària i un per als participants d'educació secundària.

En total, s'atorgaran 4 premis per als Centres, tal i com es detalla a la taula següent:

	F1. Fracció envasos lleugers	F2. Fracció paper i cartró	F3- Fracció orgànica	F4. Conjunt contenidors
Centre Educació primària	100,00 €	100,00 €	100,00 €	100,00 €
Centre Educació secundària	100,00 €	100,00 €	100,00 €	100,00 €
TOTAL dotació econòmica	200,00 €	200,00 €	200,00 €	200,00 €

Un mateix participant no podrà rebre més d'un premi.

Els treballs i propostes guanyadores, els centres que en són autors i el lliurament de premis es tindran lloc el dia **4 de juny de 2020, a les 13 h**, a la seu del Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

11) Propietat i drets d'autor

Els dissenys dels participants quedaran en dipòsit al Consell Comarcal de l'Alt Empordà, que podrà decidir utilitzar-los per elaborar un o més materials de sensibilització o d'educació sobre el reciclatge dels residus.

La participació en el concurs implica la total acceptació d'aquestes bases.

12) Impediments/Conflictes d'interessos

Les persones que estiguin en una posició avantatjosa o puguin tenir conflictes d'interessos en relació a l'objecte d'aquest Concurs no hi podran participar. Aquesta clàusula afecta a tots els membres del Jurat, treballadors/es dels CCAE i dels municipis de la comarca i els seus familiars de primer i segon grau dels mateixos.

13) Disposició addicional única

La convocatòria del Concurs regulat en aquestes bases, així com el seu extracte previst a l'article 17-3-b) de la Llei 38/2003, General de Subvencions, es publicarà en el Butlletí Oficial de la Província de Girona, a través de la Base de Dades Nacional de Subvencions (BDNS).

ANNEX 2: SOL·LICITUD D'ALTA O BAIXA DEL PROGRAMA

SOL·LICITUD D'ADHESIÓ AL PROGRAMA ECO-COMPETENTS

En/ Na..... amb DNI..... i en representació de
..... al municipi de ..... amb adreça postal
....., telèfon ..... i correu electrònic
.....

Sol·licita:

- L'adhesió del centre al programa Eco-competents liderat per l'àrea de mediambient.
- La baixa del centre del Programa Eco-competents

L'adhesió o la baixa es farà efectiva des de la data de l'acceptació de la sol·licitud que es resoldrà en un període màxim de 10 dies.

Motivació del centre per a fer la sol·licitud:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

El sotassgnant accepta les condicions d'adhesió al Programa Eco-competents

- Els centres tindran dret a participar a les activitats puntuals organitzades pel programa de manera gratuïta si comuniquen, segons les bases de cada activitat, la seva participació.
- Accés a les activitats restringides de la col·lecció al web del programa.
- Prioritat en la inscripció d'activitats formatives que es realitzin des del Triangle ambiental.
- El centre haurà de tenir una persona de contacte responsable del programa i es comunicaran els canvis si aquesta varia.
- El centre haurà de col·laborar en ampliar la col·lecció d'activitats introduint una activitat anual.
- Haurà d'aprovar una política d'intencions i comunicar-la als alumnes amb els hàbits sostenibles de funcionament del centre. El programa els oferirà una proposta de document que caldrà que adaptin.

- Anualment haurà de fer una enquesta online sobre els funcionament bàsic del centre per temes ambientals(despesa d'aigua, energia, gestió de residus..) que trobarà al web en forma de formulari.
- El centre haurà d'introduir almenys tres activitats ambientals en el seu projecte pedagògic de centre.

El no compliment dels condicionants que suposen pertànyer al programa poden suposar la baixa del centre escolar d'Eco-competents. En tots els casos es regularà mitjançant un document específic.

Les dades de la persona de contacte per al programa Eco-competents per al centre

..... són:

NOM I COGNOMS:

CORREU ELECTRÒNIC:

....., ... de ..... de 202.....

(incloure paràgraf referent a la protecció de dades personals)